

(2 hours)

[Marks: 60

1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. Answer in one or two sentences. (6 out of 10) 12

- a. What do you mean by Arbitral Tribunal?
- b. What is the main object of the Arbitration and Conciliation Act, 1996?
- c. What is Arbitration?
- d. What is the language of the arbitral proceeding?
- e. What is settlement agreement?
- f. What is Mediation?
- g. What is the main object behind the establishment of Lok Adalats?
- h. What is Negotiation?
- i. What is Alternative Dispute Resolution?
- j. Write any two qualifications of an Arbitrator.

2. Short notes of the following. (any two) 12

- a. Foreign awards.
- b. Forms and contents of Arbitral Award.
- c. Appointment of Conciliators.
- d. Advantages of Mediation.

3. Solve (any two) of the following. 12

- a) Neeraj knows that the arbitrator appointed by Aman is not qualified to act as per arbitration agreement but without raising any objection he takes part in the proceedings.
  - i. Which principle is applicable here? Kindly explain it.
  - ii. What is the difference between Waiver and Estoppel?
- b) Arbitration proceeding is going on between the parties. Parties from dispute willing to resolve the problem among themselves.
  - i. Whether parties are eligible to resolve the dispute between themselves?
  - ii. State and explain the principle stated here.
- c) Harpreet has been appointed as an arbitrator regarding the dispute between Surinder and Maninder. Harpreet is the maternal uncle of Maninder.
  - i. Whether Harpreet act as an arbitrator here? Kindly explain your opinion.
  - ii. Explain the procedure regarding to appointment of arbitrators.

- d) Motor accident petition claim referred to Lok Adalat by the parties. Matter is settled and award is given by Lok Adalat.
- i. Explain the importance of the award given by Lok Adalat.
  - ii. Do you feel that award given by Lok Adalat is final and binding upon the parties?

4. Answer the following any two.

24

- a. Discuss the powers, duties and obligations of the arbitral tribunal.
  - b. Explain the concept of Lok Adalat. What do you mean by Permanent Lok Adalat?
  - c. State the grounds for setting aside an arbitral award and discuss any two of them.
  - d. Explain in detail Conciliation procedure.
-

(मराठी रुपांतर)

वेळ: २ तास

एकूण गुण: ६०

१. प्रत्येकी एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर द्या. (कोणतेही ६ सोडवा) १२
- अ. लवाद न्यायाधिकरण म्हणजे काय?
ब. लवाद आणि सामंजस्य कायदा, १९९६ याचा मुख्य उद्देश काय आहे?
क. लवाद म्हणजे काय?
ड. लवादाच्या कार्यवाहीची भाषा काय आहे?
इ. समझोता करार म्हणजे काय?
फ. मध्यस्थी म्हणजे काय?
ग. लोकअदालत स्थापन करण्यामागील मुख्य उद्देश काय आहे?
ह. वाटाघाटी म्हणजे काय?
य. वैकल्पिक वाद निवारण म्हणजे काय?
र. लवादाच्या कोणत्याही दोन पात्रता लिहा.
२. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
- अ. परदेशी निवाडा.
ब. लवाद निवाड्याचा आराखडा आणि घटक.
क. समेटकर्त्याची नियुक्ती.
ड. मध्यस्थीचे फायदे.
३. खालीलपैकी (कोणतेही दोन) सोडवा. १२
- अ) नीरजला माहित आहे की अमनने नियुक्त केलेला लवाद हा लवादाच्या करारानुसार काम करण्यास पात्र नाही परंतु कोणताही आक्षेप न घेता तो कार्यवाहीत भाग घेतो.
- i. येथे कोणते तत्व लागू आहे? कृपया समजावून सांगा.
ii. वेव्हार आणि एस्टोपेलमध्ये काय फरक आहे?
- ब) पक्षकारांमध्ये लवादाची कार्यवाही सुरू आहे. विवादातील पक्ष आपापसात समस्या सोडवण्यास इच्छुक आहेत.
- i. दोन्ही पक्ष आपापसातील वाद सोडविण्यास पात्र आहेत काय?
ii. येथे सांगितलेले तत्व सांगा आणि स्पष्ट करा.
- क) सुरिंदर आणि मनिंदर यांच्यातील वादावर हरप्रीतची मध्यस्थ म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. हरप्रीत हा मनिंदरचा मामा आहे.
- i. हरप्रीत याठिकाणी मध्यस्थ म्हणून काम करू शकतो का? कृपया आपले मत स्पष्ट करा.
ii. मध्यस्थांच्या नियुक्तीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ड) मोटर अपघात याचिका पक्षकारांनी लोकअदालतीकडे संदर्भित केली. लोकअदालतीद्वारे प्रकरण निकाली काढले जाते आणि निवाडा दिला जातो.
- i. लोकअदालतीद्वारे दिल्या जाणाऱ्या निवाड्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ii. लोकअदालतीद्वारे दिलेला पुरस्कार अंतिम आणि पक्षकारांना बंधनकारक आहे, असे तुम्हाला वाटते का?

४. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन सोडवा)

२४

अ. लवाद न्यायाधिकरणाच्या अधिकार, कर्तव्ये आणि दायित्वांची चर्चा करा.

ब. लोकअदालतची संकल्पना स्पष्ट करा. कायमस्वरूपी लोकअदालत म्हणजे काय?

क. लवाद निवाडा रद्द करता येण्यासाठीची कारणे सांगा आणि त्यापैकी कोणत्याही दोनवर चर्चा करा.

ड. समेट प्रक्रिया सविस्तरपणे स्पष्ट करा.